

Hanne Hvattum
Byrevegen 45A
2640 Vinstra

Vinstra 30.8.2021

Nasjonalparkstyret for Rondane Dovre
Postboks 987
2604 Lillehammer

Høringsuttale - revidering av vernebestemmelsene for Frydalen landskapsvernområde

Undertegnede eier gnr 290 bnr 1 i Nord-Fron kommune, med både seter og skogsteiger som i dag omfattes av Frydalen landskapsvernområde. Jeg er derfor å anse som uttaleberettiget part i denne saken.

Når det gjelder dagens vernebestemmelser, mener jeg uten tvil at disse bidrar til å skape negative forhold på flere områder. Et av verneformålene er å ta vare på et særpreget seterlandskap, noe jeg mener man ikke har lyktes med i dagens vernebestemmelser. På vernetidspunktet (2004), var det verna området er levende område, med flere seterdrift og åpne landskap, og der skogen ble brukt i forbindelse med seterdriften som kilde til ved og virke . Bygningsmassen var i aktivt bruk og gjennomgikk oppgraderinger, forandringer og vedlikehold uten problemer. Men etter at landskapsvernet kom, opplever jeg en forvaltning som ikke har lyktes med samspill med eierne av vernede arealer, og det legges svært strenge begrensninger på hva man kan gjøre for å ta vare på og utvikle egne eiendommer og egne verdier, og at synspunkter fra de som eier og driver eiendommene mange ganger ignoreres. Inngrepene medfører vesentlige begrensninger i bruken av eiendommene. Møtene med vernemyndigheten oppleves som ensidig maktbruk og uvennlig tone. Begrensningene lagt på skogsbruk gjør det omstendig, langsomt og byråkratisk, hvilket har ledet til mindre uttak og skjøtsel, og at gjengroingen forsterkes. Man kan også stille spørsmål ved om det pålagte landskapsvernet virkelig oppfyller å verne naturverdiene i dalen. På meg virker det som at de som driver jordbruk og seter har langt bedre kompetanse til å skjøtte kulturlandskapet enn de som forvalter landskapsvernplanen. Jeg opplever også at det har vært svært vanskelig å få ut erstatning for vernet, og minner om at det fortsatt er uavklarte krav om erstatning, 19 år etter at landskapsvernet ble innført, noe som oppleves både uverdigg og ikke er med på å bidra til at man kan si at det er et godt samarbeidsklima mellom vernemyndighetene og grunneierne i området. Man kan vel også stille spørsmålsteget om vernebestemmelsene i dag i det hele tatt gjelder for de uavklarte delene ift erstatning. I tillegg ser vi at området ikke lenger skjøttes slik det burde, verken ift skogsdrift/hugging av ved eller ivaretagelse av bygninger, da alle som forsøker å ta vare på eller utvide for å kunne bruke møtes av negative opplevelser ved kontakt med nasjonalparkstyret/nasjonalparksekretariatet. Det er kun noen få prosjekt satt i scene av vernemyndighetene som er gjennomført, ellers så gror arealene igjen og husene forfaller.

På bakgrunn av dette, ønsker jeg å spille inn endringer i verneforskriften som jeg mener kan bidra til at det både blir et bedre samarbeidsklima, og gjennom det et lokalt engasjement for å få tilbake et åpent og trivelig seterlandskap med velholdte bygninger, samt at det blir lettere for våre sameieberettigede å ivareta og forvalte egne verdier.

Jeg foreslår at vernegrensen bør flyttes innover mot nasjonalparken, slik at alle setre og hytter på Sødorp kommer utenfor vernegrensen, jfr vedlagt kart som viser forslag til ny vernegrense på arealet som eies av oss med eiendommer på Fryvollen. Da kan folk ivareta og vedlikeholde sine setre og hytter, uten å stadig være i konflikt med eller leve i frykt for vernemyndighetene. Vi har flere setre der eier ikke lenger orker å utføre vedlikehold, med bakgrunn i hvordan man har sett at andre har blitt behandlet, med det resultat at setrene på sikt forfaller på en slik måte at de ikke kan reddes til

slutt. Jeg mener at folk bør få tilbake råderetten over sine egne eiendommer, og viser til at samtlige jeg har vært i kontakt med opplever at samarbeidet med vernemyndighetene er krevende, mens de lokale myndighetene i Nord-Fron kommune oppleves som svært ryddige og samarbeidsvillige, og at de er interessert i at det skal være levende setersamfunn på en helt annen måte enn hva vi opplever at vernemyndighetene ønsker. Der opplever man at det ikke er ønskelig at området benyttes. I den anledning tør jeg å minne om at reinen ikke oppholder seg i Frydalen, verken om sommeren eller om vinteren, den trekker kun tvers over dalen vår og høst i vandringene mellom Vulufjell og Tjønnseterfjellet/Gråhø.

Kommer vi ikke gjennom med det å flytte vernegrensen, ønsker jeg å fremme forslag til nye bestemmelser som vil gjøre drift og vedlikehold enklere og mer forutsigbart for oss som har eiendommer innenfor verneområdet, både med hensyn til bygninger og til skog:

A) Bygninger

Det er viktig å ha så klare og entydige bestemmelser for bygninger, at all forvaltning iht byggesøknader kan foretas av bygningsmyndighetene i den enkelte kommune. Det sikrer at byggesaksbehandlingen utføres av personer med kompetanse på bygninger og byggesak, ikke av personer som ikke har dette som sitt yrke. I dag ser vi dessverre at våre medlemmer opplever kontakten og søknadsprosessen som svært lite smidig, der både mangel på dialog og uhensiktsmessige vedtak rapporteres inn. For å gjøre det enklere, mener vi at det må settes en helt entydig grense for tillatt areal. Holder den enkelte seg under dette arealet, er det kun bygningsmyndighetene i den enkelte kommune som skal behandle saken. Dette fordrer selvsagt entydige bestemmelser også for utseende, noe jeg foreslår her: Alle bygninger skal ha saltak og takvinkel mellom 22 og 27 grader, i tråd med den tradisjonelle seterbebyggelsen vi har i Frydalen landskapsvernområde i dag. Vinduer skal være småruta, og skal ha en markert og tydelig brystning mellom vindu og bakken under, slik at det ikke åpnes opp for store panoramavinduer. Taktekkingen skal være torv, tre eller skifer på alle nybygg eller tilbygg. For beboelseshus kan man maksimalt ha en bygningsmasse med bruksareal på 70 m². Dersom der søkes om tiltak med avvik fra disse reglene, skal kreves det både dispensasjon etter plan og bygningslova og tillatelse fra vernemyndighetene.

B) Veger

Per Gynt seterveg, Nysetervegen og private adkomstveger kan benyttes hele året, inkludert brøytes om vinteren. Unntaket er i villreinsens trekkperiode om våren. For at denne skal kunne skje uforstyrret, tillates det ikke kjøring på de nevnte vegene i perioden fra tirsdag etter påske til 15. mai.

C) Hogst

All hogst, både skogsdrifter og vedhogst, skal skje på en så skånsom måte som mulig. Det tillates likevel bruk av ATV eller en lett traktor ut i terrenget hele året. Skogsdrift med hogstmaskin skal skje når det er tæle i marka for å unngå kjøreskader. Uttransport med bil tillates hele året, med unntak av den perioden vegen er stengt, dvs i tidsrommet fra tirsdag etter påske til 15. mai. Lokale vegmyndigheter har anledning til å stenge vegen for ferdsel ut over disse periodene, når det kreves for å ivareta vegene f.eks i vårløsningen.

Med vennlig hilsen

Hanne Hvattum

(sign)